

Fra arkivet: 1977

PUBLISERT 5. oktober 2015

Mennesket og arbeidet

Utvikling og forandring av mennesker og menneskelig kontakter og interaksjonsmønstre står i fokus for psykologer. Det blir vesentlig for forståelsen å ha kjennskap til den kontekst som danner rammene om interaksjonen. Videre kreves innsikt i de samfunnsmessige faktorer som regulerer rammene. Sentralt i den forbindelse står den menneskelige virksomhet: arbeidssituasjonens utforming og de arbeidsmuligheter som tilbys vil på avgjørende måte påvirke menneskets livssituasjon.

Ulike aspekter ved dette omfattende temaet ble tatt opp og diskutert på den XI. nordiske psykologkongressen i Åbo 8.-12- august 1977. Diskusjonene kom til å spenne over et vidt felt: Arbeid og personlighetsutvikling, Arbeidsforhold og psykisk helse, Oppdragelse, familie og samfunn, Psykologenes endrede arbeid.

Psykologenes arbeidsfelt og arbeidssituasjon sto naturligvis sentralt, og det var et av hovedmålene for kongressen å drøfte hvilken betydning kunnskap om mennesket og dets arbeid har for psykologenes egen funksjon.

En forsøkte å analysere vekselvirkningen mellom mennesket og dets virksomhet: hvordan kan arbeidsmiljøet skapes ut fra ulike ideologier, hvordan virker miljøet inn på individets psykiske og fysiske helse. Spørsmålet om makt og maktrelasjoner sto naturlig nok sentralt i den diskusjonen: ofte blir analyser av maktrelasjoner foretatt ut fra et konfliktløsnings- eller arbeidstrivselssynspunkt. Fra et mentalhygienisk synspunkt er det imidlertid et vel så viktig spørsmål om hvorvidt individet har mulighet for å arbeide for å forbedre sine egne livsbetingelser.

Et annet hovedspørsmål gjaldt sosialiseringen, hva er oppdragelsens mål i hjem og skole, hvilket arbeidsliv forbereder vi barna til: arbeidslivet slik det er nå, ellers lik vi kunne ønske det – innstiller vi barna på mulighet for forandringer?

Hvorledes påvirkes jenter og gutter med henblikk på sine roller: ut fra skjulte og ubevisste antagelser om ulikheter, eller med tanke på å gjøre dem i stand til å stille seg våkne og kritiske til de rolleutforminger som eksisterer i familien, på arbeidsplassen, i samfunnet?

I spørsmål av denne art ligger en betydelig utfordring til oss som psykologer: hvordan kan vi være med på å influere (for eks.) skolen, slik at en der får anledning til å legge større vekt på det mentalhygieniske aspekt, om nødvendig endog på bekostning av det rent kunnskapsformidlende.

Usignert leder, oktober 1977.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 52, nummer 10, 2015, side 907